

Norges Vassdrags- og Energidirektorat (nve)
Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

Dato: 30.08.2024
Vår ref.: ASACEL 24/4906-2
Arkivkode: M11 &13
Løpenum: 24/30749
Deres ref:

HØRINGSUTTAELSE 202407940 - ETABLERING AV VANNVERK MED NORD-MESNA SOM VANNKILDE - MESNALI VANNVERK - RINGSAKER KOMMUNE

Lillehammer kommune, org.nr. 945578564, viser til mottatt høringsbrev vdr. forhåndsvurdering av konsesjonsplikt for vannverk i Nord-Mesna i Ringsaker kommune. Vår uttalelse tar utgangspunkt i arealbruk, potensielle påvirkningsfaktorer som kan være relevante for et vannverk, samt potensielle konsekvenser et vannverk har.

Vannkvalitet

Nord-Mesna er en innsjø der en del ligger i Lillehammer kommune. Når denne nå er tiltenkt brukt som råvannkilde for drikkevann i Ringsaker, mener vi det vil angå bruk av også Lillehammers arealer i hele nedbørsfeltet og i nærområder til innsjøen. Mattilsynet er pådriver til at de ansvarlige sørger for at råvannskildene er så godt beskyttet som mulig. Gjennom vannforskriften skal helhetlig forvaltning av vannforekomsten sikres. Det er da lagt vekt på at vannforekomster som brukes til uttak av drikkevann, eller planlagt for slikt i fremtiden, skal beskyttes mot forringelse. Det er signaler på at det vil settes sterkere søkelys på sikring av kilder.

I det kommende rammedirektivet fremkommer det at det skal sikres en helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Ut fra dette ser Lillehammer kommune det som sannsynlig at det vil bli lagt sikringssoner rundt en vannforekomst som skal benyttes for uttak av drikkevann, uansett hvor bra renseprosess det legges opp til.

Med dette som bakteppe, mener Lillehammer kommune det er nødvendig med en grundig konsekvensutredning gjennom en konsesjonsbehandling for å kunne se hva et råvannsuttak i Nord-Mesna vil bety for arealer i Lillehammer kommune, både for nærområdene til innsjøen og for hele den delen av nedbørsfeltet oppstrøms som ligger i vår kommune. Vi mener dette ikke vil bli belyst godt nok uten en konsesjonsbehandling og påfølgende regulering av Nord-Mesna til drikkevannskilde.

Friluftsliv og naturmiljø

Kommuneplanens arealdel for Lillehammer kommune ble vedtatt i mars 2020, og en av visjonene i planen er å sikre bruk og vern av fjell- og naturområder, herunder vassdragsnatur og friluftsområder. Nord-Mesna og Mesnaelva er gjennom friluftskartleggingen verdsatt til «svært viktig

TJENESTEOMRÅDE PLAN OG MILJØ

friluftslivsområde». Det er et mål for kommunen at elveløpene skal være åpne og at vassdragsnær natur ivaretas og tilrettelegges for bynært friluftsliv.

I denne sammenheng er Mesnaelva særlig sentral for Lillehammer. Det er sterke innbyggerinteresser knyttet til elva, og ikke bare til vannet Nord-Mesna. Vannføringen i Mesnaelva henger tett sammen med fyllingsgraden i vannet. Nord-Mesna er allerede i dag et regulert vann, og det er tidvis lav vannstand her. Lillehammer kommune har ved flere anledninger mottatt henvendelser fra brukere av Nord-Mesna om lavere vannstand enn ønskelig.

Nord-Mesna er mye brukt av Lillehammers befolkning. Det er et aktivt friluftsliv langs Mesnaelva, både sommer som vinter. Når det nå planlegges for vannuttak for både kraftproduksjon og drikkevann mener vi at det må synliggjøres hva det kan gi av konsekvenser for Nord-Mesna og Mesnaelva, samt den delen av nedbørsfeltet som ligger i Lillehammer kommune.

Mesnaelva er et viktig bidrag for friluftaktiviteter, rekreasjon og fiske. Lillehammer kommune stiller spørsmål om hva som prioriteres ved tørke når samme innsjø benyttes til både drikkevann og energiproduksjon. Eier av vannkraftskonsesjonen har krav om minstevannføring til Mesnaelva, og minstevannføringen er viktig for å opprettholde vannføring i Mesnaelva også gjennom tørkesomre.

Fritidsbebyggelse

I Lillehammer ligger Nordseter og fjellområdet innenfor i nedbørsfeltet til Nord-Mesna. Fjellområdet innenfor Nordseter er i kommuneplanens arealdel vist som et LNF-område med fritidsbebyggelse med «lav standard», hvor det ikke er tillatt med innlagt vann og avløpsløsninger. Lillehammer kommune opplever et visst press mht. å tillate innlagt vann og avløpsanlegg. Det er generelt vanskelige grunnforhold for separate avløpsløsninger og ingen brøyting som hindrer tømning av avløpsløsninger vinterstid. Dette gjør at Lillehammer kommune ikke tillater innlagt vann og avløpsløsninger.

Lillehammer kommune arbeider med en områderegulering for Nordseter. Det er innenfor avgrensningen til områdereguleringen at ny fritidsbebyggelse kan etableres. All ny bebyggelse vil bli koblet til kommunal avløpsledning. På Nordseter finnes det noe eldre hyttebebyggelse med lavere standard hvor det ikke er tillatt med innlagt vann og avløp. Det samme gjelder for fjellområdet innenfor og langs vannkanten på Nord-Mesna i Lillehammer kommune. Praksisen er også her streng når det gjelder separate avløpsløsninger for den eldre hyttebebyggelsen.

Nye beregninger viser at det ikke finnes restkapasitet på eksisterende avløpsnett for å koble eksisterende lav standard-hytter på Nordseter-området til kommunalt VA-nett. Lillehammer kommune har ellers ingen planer om å etablere kommunale avløpsledninger for fritidsbebyggelsen med lav standard.

Landbruk

Det ligger gårdsbruk langs Nord-Mesna, innenfor kommunegrensa til Lillehammer. Eventuelle restriksjoner som påvirker landbruksnæringen i området må utredes. Det er viktig for Lillehammer kommune at eventuelle restriksjoner tydelig kommer frem, og at konsekvensene for landbruket blir belyst. Det er viktig at restriksjoner for mulig fremtidig landbruksdrift også synliggjøres da dagens drift på gårdsbrukene kan endres over tid.

Fremtiden

Lillehammer kommune er kjent med at Ringsaker kommune arbeider med rullering av kommuneplanens arealdel, og at hensynssoner til vannverket vil bli tatt inn i overordnet plan. Det som ikke fremgår av kjent materiale, er omfanget av hensynssoner som Lillehammer kommune vil måtte ta inn i sine arealplaner på et senere tidspunkt. I tillegg vil det være nærliggende å anta at etablering av en drikkevannskilde vil gi visse begrensinger på arealbruken også i Lillehammer kommune. Det er omfanget av dette, og hvilke konsekvenser et vannverk ved Nord-Mesna har for kommunes råderett over egne arealer som er av betydning for Lillehammer kommune.

Klimautfordringer

Lillehammer kommune ønsker en konsekvensutredning som viser hvilke restriksjoner og økonomiske konsekvenser Nord-Mesna som drikkevannskilde kan ha for Lillehammer kommune i fremtiden. I denne sammenhengen må fremtidige krav til klimasikkert drikkevann ivaretas.

Oppsummering

Lillehammer kommune er av den oppfatning at uttak for drikkevann i Nord-Mesna bør konsesjonsbehandles slik at konsekvenser av etablering av drikkevannskilden blir belyst.

Med hilsen

Lars Rudi
Kommunalsjef

Åsa Rommetveit Celius
Planrådgiver

Kopi til:
Ringsaker kommune
Statsforvalteren i Innlandet
Innlandet fylkeskommune